

## דף פ.

עין משפט א.

יו"ד סימן קמב סעיף יב

יב. טז. אילן ששומרים פירותיו לעשות מהם שכר ליום הגם <sup>ב</sup> אסור שזה בידוע שהיא אשרה.

עין משפט ב.

או"ח סימן תיג סעיף א

א. המערב לרבים משלו, אומר הרי ערוב זה בשביל כל בני העיר, ובלבד שיהיה בו מזון שתי סעודות לכל אחד <sup>ע</sup> מבני העיר. וכל מי שירצה יכול לסמוך עליו. וצריך לזכות להם <sup>ע"י</sup> אחר הראוי כמו בערובי חצרות, וצריך ג"כ להודיעם <sup>פ</sup> שהרי <sup>ע"י</sup> זה מפסיד התחום של צד שני ואולי לא ניחא לו.

ולכל מי שהודיעו מבעוד יום <sup>ז</sup> אפי' לא גמר בלבו לסמוך עליו מבעוד יום אלא משחשכה הוי ערוב <sup>ק</sup>, אבל אם לא הודיעו מבעוד יום אינו יכול לסמוך עליו לאחר שתחשיך.

ב. ה"ה למי שהניח ערוב לכל שבתות השנה <sup>ר</sup>, והתנה באמרו לאיזה מהם שארצה אלך ואסמוך עליו, אע"פ שלא גמר בלבו אלא עד למחרת השבת, יכול לסמוך עליו, אם לא הלך קודם בלילה <sup>ש</sup> מביתו לצד השני.

ס. כ"ש אם כהנים שלה יושבים תחתיו ואין טועמין מפירותיה כלום דאסור. ש"ך ס"ק כ"ז ממשמעות הגמ'.

ע. ולא דומה לערובי חצרות ששם מזון ב' סעודות מועיל גם לאלף איש, ששם הערוב כיון שאחד אוסר על השני וע"י הערוב הם כאחד משא"כ בערובי תחומין אין שייך אחד לחבירו וכל אחד צריך ב' סעודות לעצמו, מ"ב אות ג'.

פ. וי"ל לא כן בערובי חצרות דזכות הוא לו, וא"צ להודיעו.

צ. ובבה"ש מהני בדיעבד, מ"ב אות ו' מפרי מגדים.

ק. דאמרינן הוברר הדבר למפרע, משא"כ בלא הודיעו אותו לא שייך לומר הוברר הדבר למפרע, מ"ב אות ז'.

ר. מברייתא ערובין ל"ז, כמאן דמיקל בערוב.

ש. כ"כ המ"ב באות ח' ופשוט הוא.

א. ג. וכן מי ששמע שיש לחכם לבא בשבת ואינו יודע לאיזה רוח, והניח שני ערובים ואמר לאותו צד שיבא החכם יקנה לי הערוב, הרי זה לרוח שיבא החכם קנה לו <sup>ח</sup>. וכן אם אמר אם לא יבא כלל הרי אני כבני עירי, או אם יבואו שני חכמים למקום שארצה אלך, הכל לפי תנאו. וה"ה אמר לשנים או לג' הריני מערב על אחד מכם שאני ארצה, אע"פ שלא בירר במי רצה עד שתחשך מהני, והוי ערוב שיש ברירה בדבר דרבנן.

אור"ח סימן שפ"ו סעיף ט

עין משפט ג.

ב. אם אחד מבני החצר רוצה ליתן פת בשביל כלם <sup>א</sup> מועיל, ובלבד שיזכנו להם ע"י אחר <sup>ב</sup>, וכשזוכה בו לאחרים צריך להגביהו מן הקרקע טפח <sup>ג</sup>, וצריך לזכות לכל בני החצר או המבוי, ולכל מי שיתוסף <sup>ד</sup> מיום זה ואילך.

וי"א אף שלא יזכה בפירוש למי שיתוסף עליהם, לב בית דין מתנה עליהם <sup>ה</sup>, מ"מ אם נתוספו דיירים לאחר שנתמעט הערוב מן השיעור צריך להוסיף מחמתן שבשבילם הוי תחלת ערוב.

אור"ח סימן שפ"ו סעיף ג

עין משפט ד.

ג. כמו במשפטי ערובי חצרות ושעורו ושאתו מערכת בשבילו <sup>ו</sup>,

ת. דבדבר דרבנן אמרינן יש ברירה.

א. אפי' שלא בפניהם.

ב. שע"י עצמו כל זמן שלא יצא מרשותו אינו יכול לזכות להם, והיינו שיאמר לאחר קבל פת זו וזכה בה לכל בני החצר, והמקבל יחשוב בהגבהתו בשביל כולם, ואפי' שהם לא עשוהו שליח לזה, דזכין לאדם שלא בפניו והוא כשלוחן. מ"ב אות נ'.

ג. ואפי' לדעת הסוברים בחו"מ סי' קצ"ח סעיף ד' ברמ"א דאינו מועיל לקנות פחות מג' טפחים בהגבהה, כאן בערוב הקלו ומספיק בטפת. ואם הניחו הנותן ליד המקבל באויר, צריך ג"כ להגביהו טפח, ט"ז.

ד. וכשהוא מתכוון מתחילה עליהם מועיל שהרי ב' סעודות מספיק אפי' לאלף איש כמ"ש בסי' שס"ח ג'.

ה. והטעם מאחר שאנו נוהגים להניח הערוב על כל השנה מסתמא אנו מכוונים גם על האנשים שמתוספים במשך השנה. מ"ב אות נ"ג מב"י.

ו. עיין במ"ב אות י"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

ושמערכין שלא לדעתו אם אין הבית פתוח אלא לחצר אחת, ושקטן יכול לגבותו ואחד יכול לזכות לכולם כך דיני שיתוף מבואות.

**הגה:** שותפין בסחורה כגון שמן או ביין והיא בכלי אחד א"צ להשתתף בשיתופי מבואות.

**עין משפט ה.** **או"ח סימן תקכו סעיף י**

**י.** **יא.** המערב לאחרים צריך לזכות להם על ידי אחר **ז**, ועיין בסי' שס"ו.

**עין משפט ו.ז.** **או"ח סימן שפז סעיף א**

**א.** אשתו של אדם מערכת לבעלה שלא מדעתו **ח**, אפי' אם מיחה בה שלא לערב, ואפי' אין רגיל לערב עמהם, ומיירי שאם לא יערב עמהם יאסור עליהם כגון שאין הבית פתוח אלא לאותו חצר, אבל אם הבית פתוח לב' חצירות ובאחת רגיל לצאת ולבא תמיד שאוסר עליהם אם לא יערב עמהם שם, ובשניה אינו רגיל לצאת ולבא, ברגיל לצאת ולבא מערכת עליו אשתו שלא מדעתו אפי' אינו רגיל לערב, ובמקום שאינו רגיל לצאת ולבא אינה מערכת אלא לדעתו אע"פ שאינו אוסר וברגיל לערב עמהם מערכת אפי' בלא דעתו **ט**.

אם אינו רגיל לערב עמהם שם, וגם אינו אוסר עליהם, אינה מערכת אלא לדעתו.

**א.** **ב.** כל זמן שלא מיחה בה בפירוש, אפי' אם אינו רגיל לערב עמהם ואינו אוסר, מערכת שלא בידיעתו דמסתמא ניחא ליה, אך אינה

**ז.** כדי שיהיה להם חלק בתבשילין שיוכלו לסמוך על זה ולבשל מיו"ט לשבת. ואם אין אשתו אוכלת עמו אע"פ שמעלה לה מזונות צריכה עירוב בנפרד כיון שאינה אוכלת מתבשילו.

**ח.** משום דאשתו כגופו. מערובין פ', מימרא דשמואל וכפירוש התוס' והרא"ש. ואפי' מיחה בה הקלו חז"ל דהוי ערוב שמא יתכוין להקניט הדיירים ולאסור עליהם.

**ט.** אפי' כשמיחה בה, והטעם משום דרכי שלום, כיון שעד עתה היה דרכו לערב עמהם לכן חל הערוב.

יכולה לזכות משלו לאחרים שלא מדעתו.<sup>י</sup>

א. ג. אם אין הבעל והאשה בעיר, יכולים בני הבית לערב שלא בידיעתו<sup>ב</sup> אם אין הבית פתוח אלא לחצר אחד<sup>ל</sup>, ואפי' היה פתוח לב' חצירות, אם הוא רגיל לערב באחד מהם מערבין עליו<sup>מ</sup>, אבל אם אינו רגיל אין מערבין עליו.

א. ד. בני החצר אינם יכולים ליקח פתו מביתו של אדם ולערב שלא מדעת אחד מבני הבית<sup>נ</sup>, אפי' ברגיל עמהם לערב וגם אוסר עליהם אם לא יערב.

וי"א דאין אשתו מערבת אלא שלא בידיעתו, אבל אם הוא אומר שאינו רוצה לערב עמהם אינה יכולה לערב בניגוד לדעתו<sup>פ</sup>.

א. ה. אם הבעל רגיל לערב עמהם, ועכשיו אינו רוצה, בני החצר נכנסים לתוך ביתו ונוטלים ממנו בעל כרחו<sup>ע</sup>, אבל אם אינו רגיל לערב עמהם אינם יכולים ליטול ממנו בעל כרחו, אך היו כופין אותו בב"ד לערב עמהם<sup>פ</sup>, או שהיו בי"ד יורדין לנכסיו.

הגה: מי שאינו רגיל לערב, וערב עם בני החצר וחזר מערובו<sup>ז</sup>, צריך לחזור ולזכות<sup>ק</sup> אם רוצה שוב בערוב. אבל אם רגיל לערב וחזר בו אחרי הערוב

י. אפי' לבני החצר שאוסר עליהם ורגיל לערב עמהם, אינה יכולה לזכות להם בלי ידיעת בעלה.

אבל ממזונותיה יכולה לזכות לאחרים שזה שלה. מ"ב אות ז'.

כ. ואם יודעים שאינו רוצה לא מועיל אפי' אינו מוחה בפירושו. מ"ב אות ט'.

ל. דזכות הוא לו, ובודאי לא יקפיד עליהם, אבל בב' חצירות שמא חפץ לערב עם החצר השניה.

מ. דמסתמא גם עתה דעתו לזה.

נ. ובביאור הלכה כתב מכמה אחרונים דבני החצר יכולים לקחת מפתו שלא בידיעתו כל זמן שאין יודעין שהוא מוחה, ואפי' שלא בידיעת בני ביתו.

ס. אפי' בפתוח לחצר אחד, שאוסר עליהם אם לא יערב, מ"ב אות י"ג. ואפי' אמר שאינו רוצה אחר שערבה, נתבטל ערובה למפרע, מ"ב אות י"ד.

ע. וה"ה אשתו, ומיירי שע"י מניעתו העירוב אוסר עליהם.

פ. וזה אפי' לדעה ראשונה בי"ד כופין כדי שלא יאסר עליהן.

צ. היינו שאמר חזורני בי מן הערוב ואיני רוצה לערב ולהשתתף עוד אתכם.

ק. אף שהפת מונח במקומו, כיון דבטל ערובו ושיתופו, מ"ב אות י"ט.

הוי ערוב בעל כרחו <sup>ו</sup>.

**או"ח סימן שפב סעיף יא**

יא. יא. שוכרים גם מאשתו או מבני ביתו של הא"י וכן משכירו לעבודת כל השנה, או מלקיטו לימות הקציר אע"פ שהא"י מוחה <sup>ש</sup>, כיון שמעיקר הדין אין דירתו אוסרת אלא כדי שלא ילמד ממעשיו הקלו בה.

עין משפט זז.

**או"ח סימן שפז סעיף א**

עין לעיל עין משפט וז.

עין משפט ט.

**או"ח סימן קפב סעיף א**

א. בני מבוי כופין זה את זה לעשות לחי או <sup>ה</sup> קורה להכשיר טילטול בשבת. אבל דלתות אפי' אחד מהם מעכב <sup>א</sup>, שאומר רצוני להכנס עם חבילתי עד פתחי.

ואף אם מסכימים כל בני המבוי לדלתות, בני ר"ה מעכבין לפי שפעמים דוחקים ונכנסים לתוכו <sup>ב</sup>.

הגה: אפי' שבני המבוי הכריזו <sup>ג</sup> שכל מי שלא יערער יאבד זכותו ולא עירערו בני ר"ה עדיין יכולים למחות.

הגה: מבואות הקטנים הפתוחים למבוי גדול שפתוח לר"ה יכולים לעשות

ר. היינו שאינו יכול לחזור בו ולבטל ערובו, כיון שהפת מונחת כבר תחת ידם. מ"ב אות כ'.

ש. כתב הגר"א דזה דוקא לדעה ראשונה בסי' שס"ז סעיף א'. אבל ליי"א אם הבעל מוחה גם אשתו אינה יכולה להשכיר.

ת. תוספתא בב"מ פי"א משנה ט'. ורמב"ם בפ"ה משכנים הלכה י"ב. וכתב הסמ"ע בס"ק א' דאו לחי או קורה ולא שניהם כמו שנשמע מלשון מר"ן השו"ע. וכמו שפסק בשו"ע או"ח סי' שס"ג.

ובמבוי מפולש שהכשירו בצורת הפתח צריכים לסייע בצורת הפתח. כמבואר באו"ח סי' שס"ד. א. מרב ענן אמר שמואל. ב"ב י"ב ע"א.

ב. כיון שהחזיקו רבים הו"ל מצר שהחזיקו בו רבים שאסור לקלקלו. סמ"ע ס"ק ח'.

ג. אפי' הכריזו שיראו זכותם על נעילת הפתח לא מהני שמכריזים על זכות שאינם רשאים. סמ"ע ס"ק ה'.

\*\*\*\*\*  
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477  
email: minchat.aaa@gmail.com

דלתות על דעת כולם ובני ר"ה אינם יכולים לעכב עליהם <sup>ד</sup>.

<sup>ה</sup> הגה: י"א דאפי' פתוח לר"ה אם ניכר בראשו כמין פתח שיש לו פצימין <sup>ה</sup> יכולין להעמיד לו דלתות.

או נתן להם המלך רשות להעמיד דלתות דינא דמלכותא דינא.

## דף פ:

עין משפט א. אר"ח סימן שסג פעיף ח

ח. ט. לחי שעשוי מעצי אשרה כשר <sup>י</sup>.

עין משפט ב. אר"ח סימן שסג פעיף טז

טז. יז. קורה זו צריכה שיעור <sup>ז</sup> רחבה טפח <sup>ח</sup> ועביה כל שהוא, וע"כ אם עשאה מעצי אשרה פסולה.

עין משפט ג. אר"ח סימן שסח פעיף ב

ב. נתוספו דיירים בחצר, אם ביתם פתוח לשתי חצירות, צריך להודיעם, משום שאולי אינם רוצים לערב עם אלו אלא עם החצר האחרת.

עין משפט ד. אר"ח סימן שסח פעיף ג

ג. שיעור העירוב, בזמן שהם שמונה עשר או פחות שיעורו בגרוגרת לכל אחד.

ד. כ"כ הרא"ש ב"ב פ"א סי' מ"ד.

ה. רמב"ן ב"ב י"א ע"ב ד"ה אחד ונ"י שם.

ו. מעירובין פ'. ועיין בה"ה בפ' י"ז שיישב דהרי בעינן גבוה עשרה טפחים. וכתב במ"ב אות כ"ט כיון דהלחי אינו אלא לצורך מחיצה, ובה עצמה לא משתמש, לא נחשב להנאה מה שנהנה על ידה היתר טלטול, ועיין במ"ב אות ל' מש"כ עוד בזה.

ז. משנה שם י"ג.

ח. והגם שצריכה שיעור לקבל עליה אריח שהוא רחב טפח ומחצה, יכול לחבר כרביע טפח מכאן וכן מהצד השני בטיט. מ"ב אות נ"ח, מגמ'.

ואם הם יותר משמונה עשר, אפי' הם אלף או יותר שיעורו של הערוב מזון שתי סעודות שהם שמנה עשרה גרוגרות, שהם ששה ביצים ט, וי"א שמנה ביצים.

עין משפט ה. אר"ח סימן שפח פעיף ד

ה. ד. נתמעט משיעורו אחר שנכנס שבת י ונשתייר בו אפי' כל שהוא כשר אפי' לשאר השבתות, ולאותו שבת כשר אפי' לא נשתייר בו כלל כ, כיון שהיה הערוב קיים בבין השמשות.

עין משפט ו. אר"ח סימן שפז פעיף א

א. המשתתפים במבוי צריכים לערב בחצרות ל כדי שלא ישכחו התינוקות תורת ערוב מ, שהרי אין התינוקות מכירים מה נעשה במבוי, וע"כ אם נשתתפו במבוי בפת סומכין עליו גם לחצרות וא"צ לערב גם בחצרות שהרי התינוקות מכירים בפת.

וי"א דאם לא ערבה כל חצר לעצמה אין סומכין על השיתוף י אפי' שעשו אותו בפת, אבל כשכל חצר ערבה לעצמה ואח"כ נשתתפו במבוי ולא ערבו החצרות דרך הפתחים שבין החצרות מותרים להשתמש בחצרות שבמבוי דרך הפתחים שבניהם ס שסומכים על שיתוף המבוי

ט. היינו בקליפתן, מפמ"ג. ולכתחלה נכון לנהוג שיעור ח' ביצים ובדיעבד די בששה. מ"ב אות י"ב.

י. דלא צריך שיעור אלא בתחלה בין בערובי חצרות ובין בשתופי מבואות.

כ. מ"ב אות ט"ז. ועיין במגן אברהם שכתב דבדין שנשתייר כל שהוא כשר לשבת אחרת רק בזמן הש"ס אבל היום שעושים עירוב ביחד פסול לשבת שניה עד שיתן בו שיעור.

ל. היינו לערב החצרות עם המבוי ולהניחו בחצר כדי שיראו אותו התינוקות ולא ישכחו תורת ערוב, וא"כ מצד ערובי חצרות צריך פת.

מ. ויאמרו אבותינו לא ערבו.

נ. דשיתוף המבוי אינו מועיל אלא לחבר כל החצרות עם המבוי יחד, אבל לא לחבר הבתים עם החצרות שיהיה מותר להוציא מן הבית לחצר, מ"ב אות ז'.

ס. היינו להוציא מחצר לחצר כלים ששבתו בבית, והטעם, דכמו שהשיתוף מחבר לכל החצרות שיהיה מותר לטלטל מהן למבוי, כך מחברן שיהיה מותר לטלטל מזה לזה כי כלם אחד, מ"ב אות ח'.

במקום ערוב.

ואם ערכו דרך הפתחים שבין החצרות ולא נשתתפו במבוי, מותרות להשתמש החצרות במבוי שסומכים על ערוב החצרות דרך הפתחים שבניהם במקום שיתוף.

**הגה:** וי"א דסומכים על השיתוף במקום ערוב ואפי' לא נשתתפו אלא ביין, ואף שערכו חצרות לא מועיל כי אם בפת כאן מהני מגו שמועיל לשיתופי מבואות <sup>ע</sup>.

**הגה:** היום שכל אחד נותן לשיתוף אין עושין אלא שיתוף אחד, ורק בזמן הגמ' שבני החצר לא נתנו לשיתוף רק שבני החצר ערכו ביחד ואחד מבני החצר נתן שיתוף בשביל כלם עשו ערוב ושיתוף <sup>פ</sup>, והיום אם יעשה גם ערוב וגם שיתוף בכרכה הוי ברכה לבטלה.

עין משפט ז.ז. אר"ה סימן שסח פעיף א

**א.** ערכו ואח"כ נתקלקל הערוב לפני שבת, ובא אחד מבני החצר ורוצה לתקנו, אם בא לערב ממין הראשון שערכו בו קודם אפי' כלה לגמרי א"צ להודיע להם <sup>ז</sup> ומערב גם משלהם.

ואם בא לערב ממין אחר, אם כלה הראשון לגמרי, צריך להודיע להם אם בא לערב משלהם <sup>ק</sup>, ואם משלו א"צ להודיעם כלל, ואם הראשון רק נתמעט <sup>ר</sup> א"צ להודיעם אפי' מערב משלהם.

**ע.** מ"ב אות ט'.

**פ.** עיין במ"ב אות י"ב מה שהקשה הלבוש. וסיים המ"ב דהעיקר שהעולם סומכים על דעה ראשונה שאפי' לא ערבה כל חצר לעצמה אם נשתתפו בפת סומכין עליו וא"צ לערב בחצרות כלל, וטוב לומר בפירוש בשעת הנחת הערוב שמניחו גם לשם שיתוף.

**צ.** משנה עירובין דף פ'. וא"צ להודיעם דמעמידים על חזקה כמו שודאי נתרצו. והיינו בנתקלקל בערב שבת לפני כניסת שבת, אבל אחר שנכנס שבת נתקלקל אפי' כלה לגמרי לאותה שבת מהני, ולשבת אחרת די בנשאר כל שהוא, מ"ב אות א'.

**ק.** דזה כמערב מתחלה.

**ר.** היינו לפני כניסת שבת, וא"צ להודיעם שודאי יתרצו להשלים הערוב.



עין משפט ט.

או"ח סימן שסח סעיף ג

עיינ לעיל עין משפט אות ד.

עין משפט י.

או"ח סימן שסו סעיף ו

ז. אין מערבין בפרוסה **ש** אפי' היא גדולה אבל בשלמה אפי' קטנה מערבין, ובלבד שיהיה בהם שיעור שהוא ששה ביצים שזה ב' סעודות וי"א שמנה ביצים, או כגרוגרת לכל אחד אם הם פחות משמונה עשרה איש **ת**.

ח. חלה שניטל ממנה אחד מארבעים ושמונה אפי' שאינה שלימה מערבין בה שהשכנים סוברים שניטלה חלה מן הפת.

ט. נפרסה החלה וחברה בקיסם, אם אינו ניכר **א** שנפרסה מערבין בה.

הגה: ויש שפירשו שאין מערבין אלא בפת שלם, היינו, שלוקחים קצת קמח **ב** מכל אחד ועושים מזה חלה אחת שלמה ומערבין בה, וכן המנהג.

הגה: וצריך ליזהר שיהיה בחלה השיעור המבואר בסי' שס"ח סעיף ג'. ואפי' נשתייר מהקמח ולא נעשה מכלו חלה **ג**, הוי ערוב, דלא גרע מאחד מזכה לכולם.

**ש**. ממשנה עירובין פ' וכרבי יהושע, משום איבה שיבואו לידי מחלוקת שאחד יאמר לחבירו אני נותן שלמה ואתה נותן פרוסה, ואפי' בדיעבד לא מהני אם עשו בפרוסה, ואם עשו משלמה ונפחתה לשבת הבאה עיינ בסי' שס"ח סעיף ד'. מ"ב אות ל"ז.

**ת**. כמבואר בסי' שס"ח סעיף ג'.

**א**. כיון שאינו ניכר לא יבואו לידי מחלוקת אע"פ שאינה שלמה, מ"ב אות מ'.

**ב**. וה"ה כסף לקנות חטים, מ"ב אות מ"ב.

**ג**. וא"כ יש בני אדם שאין להם חלק בפת הערוב שנשאר מהקמח וא"כ יאסרו אלו על אלו, קמ"ל שעל דעת כן נתנו הקמח לכתחלה.

וכל אחד שנתן הקמח נתן בשביל כולם, ואין השמש צריך לזכות להם ע"י אחר או ע"י עצמו בפירוש, ויש מחמירין שהשמש צריך לזכות להם ונכון לחוש לדבריהם, מ"ב אות מ"ה.